

forfætte det, som vi ved store Offre 1ere komne over Halvveien af, da det er en velbekendt Sag, at Tugt- og Forbedringshuset i Viborg er i en saadan Tilstand, at det ikke uden Nødvendighed bør forfættes, kan der ikke være Noget imod, at dette udtales, men kun under den Betingelse, at det udtales, at det ene skal være Tugthus og det andet Forbedringshus efter den oprindelige Plan, og at det ikke kommer til at staae hen, at det bliver et Tugt- og Forbedringshus i Forening, og at allermindst eventuelle Vendinger eller Volter med Hensyn til Systemet skulle antydes blot ved at sætte et ringere Antal Dag- eller Natceller uden tilstrækkelig Motivering, og uden at det fremtræder som Resultat af en vel overveiet Plan. Hvis altsaa dette skulde vedtages, er der ikke sagt Andet, end hvad jeg troer man vidste isorveien, men hvad det maaskee nok kan være hensigtsmæssigt, at den lovgivende Magt udtaler, at disse tvende Anstalter paa Christianshavn og i Viborg skulle ombygges, men at der først kan tages Bestemmelse om Ombygningen, naar Tegninger og Overslag foreligge, og at Tegninger og Overslag først kunne affattes, naar en fuldstændig Plan foreligger. Skulde det ikke blive vedtaget, har jeg naturligviis ingen Tvivl om, at jeg bør stemme imod Lovforslaget i det Hele.

Indenrigsministeren ad interim: Jeg skal paa min fraværende Collegas Vegne erklære, at han tiltræder de af Udvalget stillede Forbedringsforslag. Jeg kan naturligviis ikke andet end meget beklage, at han ikke er tilstede ved denne Behandling, der saa pludselig og uventet har antaget saa store Dimensioner, men der er ikke Udset til, at han endnu i en otte Dage vil kunne være tilstede ved Forhandlingerne, og saaledes vilde det, naar man udsatte Lovens Behandling, ikke være Andet, end om Loven blev forkastet. Den ærede Rigsdagsmand er gaaet ind paa det meget interessante Spørgsmaal om Maaden at behandle Fangerne paa, og om der skulde stee en Modification i det nu bestaaende Cellesystem. Jeg troer ikke, at det kan paastaas i det Omfang, som den ærede Rigsdagsmand, som nu satte

sig, gjorde gjældende, at det skulde være et System, der ubetinget bestandig mere og mere gennemførtes overalt i Europa. Jeg troer, at overalt, hvor man har anvendt Cellesystemet, er man ogsaa kommen mere og mere til Erkendelse om visse Mangler ved det, der ikke tillade at anvende det i den Udstrækning, som man tidligere havde paatænkt. Det er navnlig den Omstændighed, at Menneskets virkelige Forbedring ikke foregaaer der, hvor det er fritaget for Fristelser, men kun under Forhold, der give det Anledning til at udvikle sin moralske Kraft og moralske Styrke, som bevirke, at der er Mangler ved Systemet. Unddrager man en Fange af Udgang til Fristelser, vil hans Opførelse maaskee være meget upaaklagelig, men han vil savne den Styrke, som kun erhverves i Livets Kamp, i Kampen mod det daglige Livs Fristelser. Det gjør mig ondt, at jeg ikke kan finde det, men den ærede Rigsdagsmand veed maaskee, at der i et bekendt fransk Tidsskrift, *Revue des deux mondes*, har staaet for ikke længe siden en Afhandling om Fængslerne i England. Hvis min Hukommelse ikke stuffer mig, har efterhaanden der den Grundsætning gjort sig gjældende, at den egentlige, sande Forbedring ikke gik for sig ved saaledes aldeles at afføndres, men at man tillige maatte være betænkt paa netop at stille Fangerne i Forhold, hvorunder de kunde komme til at udvikle deres Villie og deres Villiekraft. Jeg erindrer saaledes, at en berømt Fængselsinspektør ved et af disse Fængsler savnede meget den Velgjørelse, man søgte, og derfor gav Fangerne Frihed til at bruge Tobak, hvis de vilde; man ansaae det som Noget, der aldeles berøede paa dem selv, og hvis de modstod det, betragtede man det som et Tegn paa, at der dog var noget tilstede af Kraften til at modstaae Fristelser. For mig staaer det, som om Loven i den Skikkelse, hvori den foreligger, ikke kan siges at være i Strid med den almindelige europæiske Udvikling, om jeg saa maa sige. Jeg troer, at der har været gjort mangfoldige Beskræbelses netop i den Retning, som jeg paapeger, at vænne Fangerne til Livet; det er stillet som en af Hovedopgaverne; de skulle have ligesom en Overgangstid, f. Ex. Tilladelse